

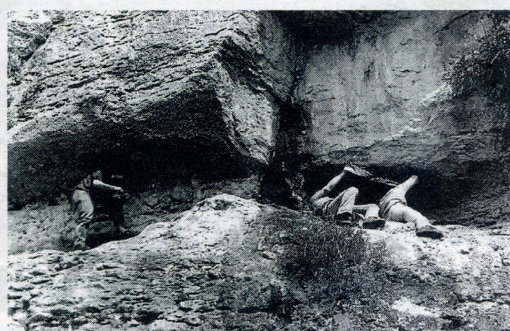
Patrimoni Mundial. El 31 de març de 1975 es descobria casualment un conjunt de pintures, amb escenes de caça i de la vida dels habitants de la zona de fa 9.000 anys

Aplicació de realitat augmentada per entendre millor les pintures. FOTO: JOAN REVILLAS

Figures de caçadors. FOTO: JOAN REVILLAS

Primers treballs de preservació, el 1975. FOTO: CEDIDA

Mig segle preservant l'art rupestre a Ulldecona

MARIBEL MILLAN LÓPEZ
ULLDECONA

Va ser una troballa casual, just ara fa 50 anys. El conjunt rupestre de la serra de Godall a Ulldecona, Patrimoni de la Humanitat per la UNESCO junt amb tot l'art rupestre lleuntí des de l'any 1998, va ser oficialment descobert pels components de l'Equip Infantil d'Espeleologia del Centre Cultural Recreatiu d'Ulldecona, concretament com a resultat d'una visita realitzada el 31 de març de 1975. Així es detalla a la Guia dels Abrics de l'Ermida editada pel Museu d'Arqueologia de Catalunya. Les primeres pintures

van ser localitzades en el que avui dia coneixem amb el nom d'Abric V, i va ser un jove veí del municipi, Juan Ruiz, qui va entreveure algunes figures pintades de color roig.

«Així i tot, és possible que els pastors, pagesos i veïns que freqüentaven la zona de manera secular coneguessin l'existència d'aquestes estranyes i curioses figures pintades a l'interior de les coves que, en alguns casos, ells mateixos utilitzaven com a refugi puntual», detalla la guia.

Segons explica el mateix Juan Ruiz al Diari, en el marc d'una excursió per l'entorn de l'ermita

de la Pietat, en la que no parava d'escalar i pujar i baixar parets, va observar unes figures a la roca: «era una escena de caça, amb animals i homes corrent». Segons recorda, va avisar els monitors de l'entitat, Joaquim Virgili i José Maria Querol, i de seguida es van adonar que es tractava «d'alguna cosa important». Així va ser. A l'entorn es van trobar 14 abrics amb pintures de fins a 9.000 anys d'antiguitat.

La major part de les pintures trobades fins ara corresponen a l'anomenat art lleuntí. Només a les parets de la Cova Fosca -espai conegut com abric IV- hi ha

figures esquemàtiques abstractes. Al llarg dels gairebé 500 metres que ocupa el conjunt d'art rupestre de la serra de Godall, s'hi poden veure 386 figures distribuïdes d'una manera desigual en els diversos abrics; d'aquestes figures, més de la meitat corresponen a arquers (111) i a diverses espècies animals (82). La resta són, o bé elements vinculats a temes de caça (petjades, rastres, fletxes, etc.) o bé fragments indeterminats que no en permeten la identificació. Les pintures lleuntines de la serra de Godall manifesten un món de creences o de relats mífics relacionats amb la cacera, i on participa una part de la societat, els possibles herois o personatges llegendaris, les divinitats, els especialistes encarregats de dur a terme els rituals i les diverses espècies d'animals pròpies de la zona.

El conjunt va ser protegit i hi ha diversos abrics adaptats a les visites, amb escales i plataformes d'accés. És el cas dels abrics I i IV, mentre que el VIII es pot visitar de forma més específica i sota demanda prèvia.

Al 2005 va obrir les portes el centre d'interpretació, situat a la part inferior del complex de l'ermita de la Pietat, des d'on comencen i acaben les visites guiades al conjunt i que ofereix una

visió i interpretació de l'art rupestre lleuntí.

Segons detalla el director del Centre d'Interpretació de l'Art Rupestre (CIAR) Abrics de l'Ermida, Agustí Vericat, la seua obertura va permetre posar en valor aquest Patrimoni Mundial i al seu voltant s'han anat desenvolupant accions de conservació, d'accessibilitat als abrics i també de digitalització, a més de la divulgació científica i a nivell escolar. Entre els projectes, hi ha el de realitat augmentada o els de gamificació, que permeten aprendre jugant. Tot plegat, ha posicionat el centre d'interpretació d'Ulldecona com a referent català, pel seu dinamisme i la difusió del patrimoni a tots els nivells.

L'alcalde de la municipalitat, Núria Ventura, explica que el gruix dels actes per commemorar l'efemèride es duran en el marc del cicle Patrimoni, que precisament treballa per donar a conèixer el patrimoni històric a tota la ciutadania. Es preveuen visites i conferències científiques i divulgatives a partir del mes de maig i fins a la tardor.

«Per les seues condicions, l'art rupestre és un patrimoni importantíssim però fràgil, que s'ha de donar a conèixer perquè sigui valorat i cuidat», remarca Ventura.